

ÕIEND

Eesti Vabariigi I ja II astme kohtute tööst 2000. aastal

1. Kriminaalasjad

1.1. Kuritegevuse dünaamika

	1993.a	1994.a	1995.a	1996.a	1997.a.
maa- ja linnakohtud	6192 krim.-asja	6199 krim.-asja	5835 krim.-asja	6301 krim.-asja	6413 krim.-asja
muut %-des		+0,1%	-5,9%	+7,9%	+1,8%
	1998.a	1999. a	2000.a		
maa- ja linnakohtud	6290 krim.-asja	7279 krim.-asja	9224 krim.-asja		
muut %-des	-1,9%	+15,7%	+26,7%		

Ülaltoodud tabelis on kajastatud esimese astme kohtutesse laekunud kriminaalasjade hulk, mis alates 1995. aastast on pidevalt kasvanud. Lõppenud aruandeaastal saabus esimese astme kohtutesse 9224 kriminaalasja (26,7% rohkem kui 1999. aastal).

Lõppenud aruandeperioodil oli iga, ainult kriminaalasju arutava, maa- ja linnakohtuniku menetluses keskmiselt 15,9 kriminaalasja igakuiselt.

Eelmisel aastal oli jõustunud kohtuotsuste järgi kohtu all 10845 isikut. Süüdimõistetuid oli 2000.a jõustunud kohtuotsuste järgi 10261 (1999.a 8786 süüdimõistetut).

Süüdimõistetute arv kuriteoliikide järgi:

	2000. a	1999. a	muut (% -des)
1. VARAVASTASED KURITEOD KOKKU (KrK §139-145⁴)	5971 isikut	5660 isikut	+5,5%
a) salajane vargus (KrK § 139)	4373	4260	+2,7%
b) avalik vargus (KrK § 140)	828	703	+17,8%
c) röövimine (KrK § 141)	252	219	+15,1%
2. KURITEOD AVALIKU KORRA JA ÜHISKONDLIKU JULGEOLEKU VASTU (§195-211⁴)	2211	1154	+91,6%
a) huligaansus (KrK §195)	495	427	+15,9%
b) mootorsõiduki ärandamine (§197)	238	235	+1,3%
c) mootorsõiduki ohutu liiklemise või			

käituseeskirjade rikkumine isiku poolt, kelle juhtimisel on mootorsõiduk (KrK §204)	1300	492	+164,2%
3. ISIKUVASTASED KURITEOD KOKKU (KrK §100-130)	512	556	-7,9%
a) raske või üliraske kehavigastuse tahtlik tekitamine (KrK §107,108)	210	229	-8,3%
b) tahtlik tapmine (KrK §100,101)	108	125	-15,7%
c) vägistamine (KrK §115)	39	37	+5,4%

Lõppenud aruandeperioodil suurenes varavastaste kuritegude eest süüdimõistetute arv 5,5% võrra võrreldes 1999. aasta andmetega. Jätakuvalt suurenes avalike varguste ja röövimise eest süüdimõistetute osakaal. Juba mitmendat aruandeperioodi kasvab KrK §204 järgi süüdimõistetute osakaal (+164,2%), mille on tinginud alkoholi või narkojoobes mootorsõidukit juhtinud isikute koguarvu kasv. Raskete isikuvastaste kuritegude eest süüdimõistetute arv on võrreldes 1999. aastaga vähenenud 7,9% võrra. Positiivse trendina saab välja tuua asjaolu, et selleliigiliste kuritegude eest süüdimõistetute arv väheneb juba mitmendat aruandeperioodi.

1.2. Karistuspraktika

Kohtute karistuspraktika jõustunud kohtuotsuste järgi iseloomustab alljärgnev tabel:

Karistuse liigid	2000.a. isikuid	% süüdimõistetute üldarvust	1999.a. isikuid	% süüdimõistetute üldarvust	1998.a. isikuid	% süüdimõistetute üldarvust
1. Vabadusekaotus	2333	22,7	2133	24,3	2027	24,5
2. Arest	469	4,6	308	3,5	274	3,3
3. Rahatrahv	2910	28,4	2274	25,9	2382	28,8
4. Vabadusekaotuse tingimuslik mittekohaldamine	4465	43,5	4016	45,7	3540	42,8
5. Teataval ametikohal töötamise või tegutsemisalal tegutsemisõiguse äravõtmine	7	0,07	4	0,05	2	0,02
6. Vabastatud karistuse kandmisest	73	0,7	45	0,5	-	-

Eluaegne vabadusekaotus mõisteti 4 isikule (Tallinna linnakohtus ning Tartu, Ida-Viru ja Valga maakohtutes)

16 isikule mõisteti karistus alla kriminaalkoodeksis ettenähtud karistuse alammäära
Lisakaristusi mõisteti 681 isikule, neist 618 olid süüdi mõistetud KrK § 204 lg 2 või lg 3 järgi.

Oigeksmõistetuid jõustunud kriminaalasjades oli 2000.a 297 isikut.

Vabadusekaotusega kuni 1 aasta karistati 740 isikut ehk 31,7 % kõigist vabadusekaotusega karistatud isikutest,

1 kuni 2-aastase vabadusekaotusega karistati 915 isikut (39,2 %),
 üle 2 kuni 3-aastase vabadusekaotusega karistati 220 isikut (9,5%),
 üle 3 kuni 5-aastase vabadusekaotusega karistati 183 isikut (7,8%),
 üle 5 kuni 8-aastase vabadusekaotusega karistati 218 isikut (9,3%)
 üle 8 kuni 10-aastase vabadusekaotusega karistati 23 isikut (0,9%) ja
 üle 10 kuni 15-aastase vabadusekaotusega karistati 34 isikut (1,5%).

Jätkuvalt tuleb tõdeda (võrreldes eelnevate aastate tulemustega), et ka 2000. aasta maa- ja linnakohtute karistuspraktikas ei olnud olulisi muudatusi. Vähenemas on vabaduskaotusliku karistuse osakaal, moodustades siiski peaaegu ¼ mõistetud karistustest. Vaatamata sellele, et vabaduskaotusliku karistuse tingimuslik mittekohaldamine on valdavaks karistusliigiks, ei ole selle osakaal suurenenud.

Vabaduskaotusliku karistuse kohaldamist maa- ja linnakohtutes iseloomustab alljärgnev tabel:

Kohus	% süüdimõistetute üldarvust 2000. aastal	% süüdimõistetute üldarvust 1999. aastal	% süüdimõistetute üldarvust 1998. aastal
Ida-Viru Maakohtus*	37,3%	28,9%	28,5%
Kohtla-Järve Linnakohtus	33,6%	44,8%	42,6%
Narva Linnakohtus	30,2%	28,4%	36,2%
Tartu Maakohtus*	29,8%	17,5%	20,5%
Harju Maakohtus	28,7%	31,4%	34,8%
Tallinna Linnakohtus	28,3%	28,4%	25,9%
Lääne-Viru Maakohtus	22,8%	14,3%	21,9%
Järva Maakohtus	19,1%	22,9%	19,3%
Viljandi Maakohtus	18,9%	13,4%	16,4%
Jõgeva Maakohtus	17,9%	21,1%	22,6%
Pärnu Maakohtus*	15,3%	13,9%	14,9%
Põlva Maakohtus	15,0%	24,3%	14,5%
Lääne Maakohtus	14,1%	16,8%	15,9%
Valga Maakohtus	13,0%	17,3%	13,7%
Saare Maakohtus	12,8%	7,8%	10,1%
Rapla Maakohtus	10,7%	16,7%	20,3%
Võru Maakohtus	9,4%	15,9%	13,2%
Hiiu Maakohtus	5,4%	22,7%	5,1%

Märkus: *Seoses vastavate maa- ja linnakohtute liitmisega ei ole 2000. a võrdlusandmed eelnevate perioodidega objektiivsed;

Viimastel aastatel on Ida-Viru regiooni kohtutes vabaduskaotuslikul karistusel suur osakaal, rohkem kui kolmandikule süüdimõistetutest kohaldatakse vabaduskaotust. Vabariigis tervikuna tuleb täheldada selleliigilise karistusliigi mõningast langust. Eelmisel aastal järsult suurenenud vabaduskaotusliku karistuse kasv on taandunud on taandunud tavapärasele tasemele (ca 5-le% süüdimõistetute koguarvust).

1.3. Süüdimõistetute isikut iseloomustavad andmed

Möödunud aastal mõisteti (jõustunud kohtuotsuste järgi) vabariigi kohtutes süüdi 10261 isikut, sh. naise 814 ehk 7,9%. Aastatel 1997 – 1999 ületas naiskurjategijate osakaal süüdimõistetute üldarvus varasemate aastate 7% ning stabiliseerus 9% piirimaile. Positiivse trendina saab märkida, et lõppenud aruandeperioodil oli naiste osakaal süüdimõistetute üldarvus taas vähenenud.

Tegevusala järgi jagunesid süüdimõistetud järgmiselt:

tegevusala kuriteo toimepanemise ajal	süüdimõistetute arv 2000. aastal	% kõigist süüdimõistetutest 2000. aastal	% kõigist süüdimõistetutest 1999. aastal
1) töölisi	3228	31,4	30,2
2) teenistujaid	797	7,8	6,8
3) õpilasi	1453	14,2	14,6
4) pensionäre	199	1,9	2,2
5) töötuid	4510	43,9	44,3
6) kinnipeetavaid	74	0,7	1,8

2000. aastal oli kõikidest süüdimõistetutest varem kohtulikult karistatud 3106 ehk 30,3% (1999. aastal 2560 ehk 29,1%). Nendest oli kustumata karistus 940 isikul, 536 isikul oli üks ja 404 isikul kaks kustumata karistust.

Vanuse järgi jagunesid süüdimõistetud:

- 1) 13-24-aastaseid 5342 (52,1%);
- 2) 25-29-aastaseid 1642 (16,0%);
- 3) 30-49-aastaseid 2869 (27,9%);
- 4) 50-aastaseid ja vanemaid 408 (3,9%).

Joobnud olekus pani kuriteo toime 3965 süüdimõistetut e. 38,6% (1999.a 37,8%).

Grupis panid kuriteo toime 4522 isikut ehk 44,1% (1999.a 55,5% süüdimõistetute üldarvust).

Süüdimõistetutel oli kõrgem-, kesk- või keskeriharidus 4268 isikul ning alg- ja põhiharidus 5993 isikul.

Kodakondsuse järgi jagunesid süüdimõistetud järgmiselt:

- eesti - 6986 (68,1%);
- vene - 420 (4,1%);
- muu - 85 (0,8%);
- kodakondsuseta - 2770 (26,9%).

1.4. Alaealiste karistuspraktika

2000. aastal tunnistati vabariigi kohtutes süüdi 1617 alaealist e. 15,8% kõigist süüdimõistetutest (1999. aastal 1532 alaealist e. 17,4%).

Kuriteoliikide järgi mõisteti süüdi alaealisi järgmiselt:

- 1) salajase varguse eest – 928 isikut e. 57,4%,

- 2) avaliku varguse eest – 202 isikut e 12,5%,
- 3) huligaansuse eest - 144 e. 8,9%,
- 4) röövimise eest - 44 e. 2,7%,
- 5) mootorsõiduki ärandamise eest - 71 e. 4,4%,
- 6) ülliraste kehavigastuse tahtliku tekitamise eest – 13 e. 0,8%.
- 7) vägistamise eest – 8 isikut e. 0,5%,
- 8) tahtliku tapmise eest raskendavail asjaoludel – 3 isikut e. 0,2%,
- 9) tahtliku tapmise eest – alaealisi süüdi ei mõistetud,
- 10) muud kuriteod - 204 isikut e. 12,6%.

Alkohoolses- või narkojoobes pani kuriteo toime 366 e. 22,6% kõigist süüdimõistetud alaealistest (1999. aastal 361 e. 23,6%).

Grupis pani kuriteo toime 1139 alaealist e. 70,4% (1999. aastal 1161 e 75,8%), sh. grupis koos täisealistega 427 e. 26,4% (1999. aastal 423 e. 27,6%).

Süüdimõistetud alaealistest oli tütarlapsi 140 e. 8,7% (1999 aastal 121 e 7,8%).

Kuriteo toimepanemise ajal ei õppinud ega töötanud 389 e. 24,1% kõigist süüdimõistetud alaealistest (1999. aastal 379 e.24,7%).

Kodakondsuse järgi jagunesid alaealised järgnevalt:

- eesti – 1108 e. 68,5%,
- vene - 47 e. 2,9%,
- muu - 5 e. 0,3%,
- kodakondsuseta – 457 e. 28,3%.

334 alaealist süüdimõistetut oli varem kohtu poolt karistatud ning 52 alaealist oli eelnevalt toime pannud kuriteo, kuid vabastatud kriminaalvastutusest.

Kohtute karistuspraktikat alaealiste suhtes jõustunud kohtuotsuste järgi iseloomustab alljärgnev tabel:

Karistuse liik	1998.a (isikud)	% süüdi- mõistetut est	1999.a (isikud)	% süüdi- mõistetut est	2000.a (isikud)	% süüdi- mõistetutest
1)vabadusekaotuse tingimuslik mittekohaldamine	998	66,4%	1048	68,4%	1020	63,1%
2) vabadusekaotus	272	18,1%	256	16,7%	297	18,4%
3) rahatrahv	208	13,8%	168	10,9%	193	11,9%
4) arest	16	1,0%	35	2,3%	62	3,8%
5) karistusest vabastatud	17	1,1%	25	1,6%	44	2,7%
6) muud karistused	-	-	-	-	1	0,06%

Nii nagu olulisi muutusi ei ole toimunud kohtute viimaste aastate karistuspraktikas tervikuna, nii ei ole ka oluliselt muutunud maa- ja linnakohtute karistuspraktika alaealiste kurjategijate suhtes. Valdavaks mõjutusvahendiks on vabaduskaotuse

kohaldamine tingimisi. Selle karistusliigi osakaal lõppenud aruandeaastal vähenes 2,7% võrra võrreldes 1999. aasta sama perioodi andmetega ja 2,2% 1998. aasta andmetega. Rakendatavuselt järgmine on vabaduskaotuse reaalne kohaldamine, mis võrreldes 1999. aastaga küll suurenes, kuid jäi 1998. aasta tasemele. Uue trendina saab märkida karistusest vabastatud isikute osakaalu suurenemist (kuni 2,7%-ni süüdimõistetute üldarvust).

1.5. Kriminaalasjade lahendamiseks kulunud aeg esimese astme kohtutes

2000. aastal lahendati maa- ja linnakohtutes kohtuotsusega 8007 kriminaalasja. 3162 kriminaalasja e. 39,5% (1999. aastal 32,1%) oli kohtute menetluses kuni 1 kuu, 3 kuu jooksul arutati 2207 kriminaalasja e. 27,6% (1999. a 29,9%) ja 6 kuu jooksul 1464 asja e. 18,3% (1999. aastal 18,7%). Üle poole aasta oli kohtute menetluses 1174 kriminaalasja e. 14,7% (1999. aastal 19,3%) kõigist sisuliselt lahendatud kriminaalasjadest.

Keskmiselt kriminaalasja lahendamiseks kulub esimese astme kohtunikel 3 kuud ja 3 päeva. Vaadeldes kriminaalprotsesside pikkusi kriminaalasja liikide järgi, siis ilmneb, et kõige ajamahukamad on:

- 1) väljapressimise asjad – keskmiseks protsessi pikkuseks 5 kuud ja 12 päeva;
- 2) vägistamise asjad - 5 kuud ja 1 päeva;
- 3) tahtliku tapmise asjad – 4 kuud ja 29 päeva;
- 4) röövimise asjad – 4 kuud ja 25 päeva;
- 5) altkäemaksu võtmise, andmise ja vahendamise asjad – 4 kuud ja 19 päeva;
- 6) ülliraske kehavigastuse tahtliku tekitamise asjad – 4 kuud 17 päeva.

Samas väga kiiresti saavad kohtulahendi kriminaalasjad, milles on süüdistus esitatud:

- 1) KrK § 204 järgi - keskmiseks protsessi pikkuseks 1 kuud ja 24 päeva;
- 2) KrK §-de 207 ja 207¹ järgi – keskmiseks protsessi pikkuseks 2 kuud ja 28 päeva;
- 3) KrK §-de 197 järgi – 2 kuud ja 29 päeva.

Kriminaalasjade sisulisele lahendamisele kulunud keskmist aega maa- ja linnakohtutes 2000. aastal iseloomustab järgmine tabel:

Nr.	Kohus	Sisuliselt lahendatud kriminaalasju	neist 1 kuu jooksul	neist 3 kuu jooksul	neist 6 kuu jooksul	üle 6 kuu	Keskmine otsuseni jõudmise aeg	
							Kuid	Päevi
1.	Põlva Maakohus	202	176	17	3	6	1	11
2.	Lääne Maakohus	137	101	20	10	6	1	23
3.	Pärnu Maakohus	501	379	86	36	-	1	13
4.	Valga Maakohus	343	251	52	30	10	1	21
5.	Saare Maakohus	121	42	62	10	7	2	8
6.	Ida-Viru Maakohus	341	14	87	111	129	5	13
7.	Hiiu Maakohus	32	22	7	2	1	1	21
8.	Rapla Maakohus	218	108	69	41	-	1	30
9.	Lääne-Viru Maakohus	601	204	103	294	-	2	27
10.	Tallinna Linnakohtus	2383	955	848	359	221	2	19

11.	Järva Maakohus	189	76	69	34	10	2	13
12.	Harju Maakohus	477	84	199	89	105	3	25
13.	Viljandi Maakohus	276	93	76	14	93	4	5
14.	Võru Maakohus	349	207	110	13	19	1	27
15.	Jõgeva Maakohus	224	82	44	51	47	3	20
16.	Narva Linnakohus	626	251	151	224	-	2	15
17.	Tartu Maakohus	676	107	189	98	282	5	4
18.	Kohtla-Järve Linnakohus	310	10	17	45	238	7	21
	KOKKU	8006	3162	2206	1464	1174	3	3

1.6. Lahendamata kriminaalasjade jääk

2000. aasta lõpuks jäi lahendamata 3329 kriminaalasja. Võrreldes eelmisel aastal lahendamata jäänud kriminaalasjade arvu 1999. aasta sama näitajaga, on kasv 95 kriminaalasja e. 2,9%.

Aruandeperioodi lõpuks lahendamata jäänud kriminaalasja aastatel 1993 – 1999 iseloomustab alljärgnev tabel:

	1993.a	1994.a	1995.a	1996.a
maa- ja linnakohtud krim.-asja	3217	2944	3021	3105
muut %-des		-8,5	+2,6	+2,8
	1997.a	1998.a	1999.a	2000.a
maa- ja linnakohtud krim.-asja	2904	3089	3234	3329
muut %-des	-6,5	+6,4	+4,7	+2,9

Vaadeldes lahendamata jäänud kriminaalasju kuriteoliikide järgi selgub, et kõige rohkem jäi eelmise aasta lõpuks lahendamata salajase varguse asju – 37,1%. Koos avaliku varguse ja huligaansuse asjadega moodustasid nimetatud kuriteod aruandeperioodi lõpus enamuse – 50,4% lahendamata asjade koguarvust.

2000. a lõpuks oli maa- ja linnakohtute menetluses üle ühe aasta 657 kriminaalasja ehk 19,7% esimese astme kohtutes lahendamata jäänud kriminaalasjade koguarvust.

Aastast 1991 on lahendamata 2 kriminaalasja (0,06% lahendamata asjadest);

- 1992.-st - 4 kriminaalasja (0,1%);
- 1993.-st - 19 kriminaalasja (0,6%)
- 1994.-st - 29 kriminaalasja (0,9%)
- 1995.-st - 38 kriminaalasja (1,2%)
- 1996.-st - 45 kriminaalasja (1,4%)
- 1997.-st - 58 kriminaalasja (1,7%)
- 1998.-st - 137 kriminaalasja (4,1%)
- 1999.-st - 325 kriminaalasja (9,8%)

Peamiseks põhjuseks, mis on takistanud asjade lahendamist, on kohtualuste puudumine – 302 kriminaalasjas on kohtualused kuulutatud tagaotsitavaks, lisaks

sellele on 40 kriminaalasjas takistuseks kohtualuse haigus ja 33 kriminaalasjas teiste protsessiosaliste (peamiselt tunnistajate) puudumine.

1.7. Apellatsioonipraktika kriminaalajades

Ringkonnakohtutele esitati 2000. aastal kokku 1337 apellatsioonkaebust või –protesti ja 923 erikaebust või –protesti. Kokku saabus teise astme kohtutele läbivaatamiseks 2261 kriminaalasja.

Menetluses olnud asjades:

- 1) esimese astme kohtu otsus või määrus jäeti muutmata – 1072 kohtualuse suhtes (61,8% kohtu all olnud isikute koguarvust);
- 2) esimese astme kohtu otsus või määrus tühistati osaliselt – 458 kohtualuse suhtes (26,4%);
- 3) esimese astme kohtu otsus või määrus tühistati täielikult – 130 kohtualuse suhtes (7,5%);
- 4) apellatsioonimenetlus lõpetati – 76 kohtualuse suhtes (4,4%).

Täielikult või osaliselt tühistatud kohtuotsustest tehti ringkonnakohtutes uus otsus 530 isiku osas. Uueks arutamiseks esimese astme kohtutele tagastati kriminaalasu 54 kohtualuse ning 4 kohtu all olnud isiku osas kriminaalasi lõpetati.

Erikaebusi ja –proteste vaadati läbi 899 kriminaalasjas 926 kohtu all olnud isiku osas. Määrusi jäeti muutmata 735 kriminaalasjas. Osaliselt tühistati määrusi 7 kriminaalasjas ja täielikult 99 kriminaalasjas. Apellatsioonimenetlus lõpetati 8 juhul ning maa- ja linnakohtutesse tagastati läbi vaatamata 43 kriminaalasja.

Maa- ja linnakohtutes tehtud kohtulahendeid vaadati apellatsiooni korras läbi valdavalt varavastaste kuritegude eest kohtu all olnud isikute osas (674 kriminaalasjas 910 isiku osas) ning isikuvastastes kuritegudes kohtu all olnud isikute osas (173 kriminaalasjas 218 isiku osas).

Tallinna Ringkonnakohtu kriminaalkolleegium vaatas 2000. aastal esimese astme kohtulahendeid apellatsiooni korras läbi 826 kohtualuse suhtes 706 kriminaalasjas alljärgnevate tulemustega:

- 1) jäeti muutmata 546 kohtualuse osas (66,1% kohtu all olnud isikutest);
- 2) otsus tühistati osaliselt 190 (23,0%) kohtualuse suhtes;
- 3) otsus tühistati täielikult 50 (6,1%) kohtualuse suhtes;
- 4) apellatsioonimenetlus lõpetati 40 (4,8%) kohtualuste suhtes.

Erikaebusi ja –proteste vaadati läbi 456 kriminaalasjas 470 kohtualuse osas. Esimese astme kohtus koostatud määrus jäeti muutmata 373 juhul, osaliselt tühistati 3 ja täielikult 44 määrust.

Tartu Ringkonnakohtu kriminaalkolleegium vaatas 2000. aastal esimese astme kohtulahendeid apellatsiooni korras läbi 381 kohtualuse suhtes (sealhulgas 30 alaealise osas) 245 kriminaalasjas alljärgnevate tulemustega:

- 1) jäeti muutmata 208 kohtualuse osas (54,6% kohtu all olnud isikutest);

- 2) otsus tühistati osaliselt – 128 (33,6%) kohtualuse suhtes;
- 3) otsus tühistati täielikult – 42 (11,0%) kohtualuse suhtes;
- 4) apellatsioonimenetlus lõpetati – 3 (0,8%) kohtualuste suhtes.

Erikaebusi ja –proteste vaadati läbi 234 kriminaalasjas 243 kohtualuse osas. Esimese astme kohtus koostatud määrus jäeti muutmata 183 juhul, osaliselt ei tühistatud ühtegi ja täielikult tühistati 35 määrust.

Viru Ringkonnakohtu kriminaalkolleegium vaatas 2000. aastal esimese astme kohtulahendeid apellatsiooni korras läbi 529 kohtualuse suhtes (sealhulgas 70 alaealise osas) 393 kriminaalasjas alljärgnevate tulemustega:

- 1) jäeti muutmata 318 kohtualuse osas (60,1% kohtu all olnud isikutest);
- 2) otsus tühistati osaliselt 140 (26,5%) kohtualuse suhtes
- 3) otsus tühistati täielikult 38 (7,2%) kohtualuse suhtes
- 4) apellatsioonimenetlus lõpetati 33 (6,2%) kohtualuste suhtes.

Erikaebusi ja –proteste vaadati läbi 209 kriminaalasjas 213 kohtualuse osas. Esimese astme kohtus koostatud määrus jäeti muutmata 179 juhul, osaliselt tühistati 4 ja täielikult 20 määrust.

2. Tsiviilasjad

2.1. Tsiviilasjade läbivaatamine esimese astme kohtutes

Viimastel aruandeperioodidel pidevalt kasvanud lahendamist vajavate tsiviilasjade arv vähenes lõppenud aruandeperioodil 8,6% võrra. Tsiviilasjade arvu maa- ja linnakohtutes iseloomustab alljärgnev tabel:

	1994. a	1995. a	1996. a	1997. a
maa-ja linnakohtud	17612	18604	19529	20128
tsiv.-asja		tsiv.-asja	tsiv.-asja	tsiv.-asja
muut (%)	-	+5,6%	+4,7%	+2,9%
	1998. a	1999. a	2000. a	
maa-ja linnakohtud	21663	24509	22413	
tsiv.-asja		tsiv.-asja	tsiv.-asja	
muut (%)	+7,1%	+13,1%	-8,6%	

Vabariigi maa- ja linnakohtutesse esitati lõppenud aruandeperioodil 22413 tsiviilasja. 2000. aastal esitati maa- ja linnakohtutele lahendamiseks tsiviilasju liigiti alljärgnevalt:

1. Võlaõiguse asjades 11777 hagiavaldust;
 2. Asjaõiguse asjades 326 hagiavaldust;
 3. Perekonnaõiguse asjades 3942 hagiavaldust,
- sh abielulahutusi 1411, nendest alaealiste lastega abikaasade hagides 876 avaldust, laste ülalpidamiseks elatise sissenõudmiseks esitati 1883 hagiavaldust, isaduse

tuvastamiseks esitati 40 ja vanema õiguste ja laste äravõtmiseks esitati 321 hagiavaldust;

4. Pärimisõiguse asjades 62 hagiavaldust;

5. Pankrotiavaldusi 847;

6. Muudes hagimenetlusasjades 3486 avaldust;

7. Hagita menetluse asju 1957 avaldust,

sh. lapsendamise avaldusi 142, isiku teovõime piiramiseks või teovõimetuks tunnistamiseks esitati 723 ja eestkoste seadmiseks esitati 289 avaldust;

8. Ettevõtte sundlõpetamise avaldusi esitati 451.

Võrreldes lõppenud aruandeperioodil kohtutesse esitatud tsiviilasju liikide kaupa selgub, põhilistes tsiviilasja liikides on märgata trendi vähenemisele. Jätkuvalt on valdavaks võlaõiguse asjade arv, moodustades 52,5% lahendamist vajavate asjade koguarvust. Kohtutesse lahendamiseks esitatavate pankrotiavalduste osakaal suurenes ka eelmisel aastal (nii nagu ka 1999. aastal).

Kui 1999. aastal hagita menetluse asjade arv vähenes (39,9% võrra võrreldes 1998. aastaga), siis lõppenud aruandeperioodil kasvas selleliigiliste avalduste arv järsult – 85,3%, mille tingis eelkõige isiku teovõime piiramise või teovõimetuks tunnistamise avalduste arvu hüppeline kasv.

Esimese astme kohtute menetluses olnud 34228 tsiviilasjast lahendati lõppenud aruandeperioodil 21626 tsiviilasja (63,2% menetluses olnud asjade koguarvust), neist sisuliselt lahendati 15592 tsiviilasja (45,6% menetluses olnud asjade koguarvust)

2000. aastal oli iga (ainult tsiviilasju lahendava) kohtuniku menetluses keskmiselt 42,0 tsiviilasja kuus.

Võrreldes 1999. aastaga lahendasid esimese astme kohtunikud tsiviilasju 1,8% võrra rohkem.

4544 tsiviilasjas (sh pankrotiavaldused, hagiastjad ja hagita menetluse asjad) lõpetati menetlus, 1238 tsiviilasja jäeti läbi vaatamata ning teisele kohtule saadeti 228 tsiviilasja.

2000. aastal keelduti (TsKMS § 149 lg 2 alusel) 771 tsiviilasja vastuvõtmisest, mis on 3,4% esimese astme kohtutesse saabunud asjade koguarvust.

Aruandeperioodil maa- ja linnakohtutesse esitatud tsiviilasjadelt riigituludesse makstud riigilõiv oli 19 372 835 krooni (1999.a 20 892 143 ja 1998.a 19 070 291 krooni).

2.2. Tsiviilasjade lahendamisele kulunud aeg esimese astme kohtutes

Keskmiselt kulub iga sisuliselt lahendatud tsiviilasja lahendamiseks esimese astme kohtus 5 kuud ja 14 päeva.

Tsiviilasjade (va pankrotiasjad) sisulisele lahendamisele kulunud keskmist aega maa- ja linnakohtutes 2000. aastal iseloomustab alljärgnev tabel:

Nr.	Kohus	Otsusega lahendatud tsiviilasjad	neist 3 kuu jooksul	neist 6 kuu jooksul	neist 1 aasta jooksul	neist 1,5 aasta jooksul	neist üle 1,5 aasta	Keskmise otsuseni jõudmise aeg	
								kuud	päevi
7.	Rapla Maakohus	380	305	61	11	3		2	18
3.-4.	Lääne Maakohus	281	206	56	16	3		2	26
1.	Põlva Maakohus	229	177	30	16	4	2	3	2
2.	Järva Maakohus	264	197	54	6	5	2	3	2
5.-6.	Valga Maakohus	339	243	66	22	8		3	5
3.-4.	Pärnu Maakohus	645	425	157	51	6	6	3	13
10.	Võru Maakohus	203	140	30	23	7	3	3	18
13.	Lääne-Viru Maakohus	421	266	92	44	10	9	3	23
8.	Jõgeva Maakohus	394	222	123	42	4	3	3	23
11.	Hiiu Maakohus	55	36	8	7	2	2	4	7
9.	Viljandi Maakohus	417	206	114	60	15	22	5	1
15.	Saare Maakohus	189	78	53	42	6	10	5	4
14.	Ida-Viru Maakohus	958	316	277	307	58		5	19
19.	Narva Linnakohus	790	350	141	209	90		5	19
16.	Tartu Maakohus	1441	513	457	267	200	4	5	28
20.	Tallinna Linnakohus	5516	2162	1542	1192	336	284	6	1
21.	Kohtla-Järve Linnakohus	361	14	179	80	88		8	4
17.	Harju Maakohus	1033	111	341	290	291		8	5
	Kokku	13916	5967	3781	2685	1136	347	5	14

Keskised tsiviilprotsesside pikkused tsiviilasjade liikide järgi:

- 1) omandiõiguse asjad – 9 kuud ja 16 päeva;
- 2) pärimisõiguse asjad – 8 kuud ja 24 päeva;
- 3) muud hagimenetlusasjad – 6 kuud ja 21 päeva;
- 4) võlaõiguse asjad – 5 kuud ja 15 päeva;
- 5) perekonnaõiguse asjad – 5 kuud ja 3 päeva;
- 6) hagita menetluse asjad – 3 kuud ja 12 päeva.

2.3. 2000. aasta lõpuks lahendamata tsiviilasjad

Aasta-aastalt on koos lahendamist vajavate tsiviilasjade arvuga suurenenud ka aruandeperioodi lõpuks lahendamata jäävate tsiviilasjade arv. Viimastel aruandeperioodidel (aastatel 1997 – 1999) eriti märgatavalt kasvanud lahendamata asjade hulk jäi eelmise aasta lõpuks 1999. aastaga võrreldavale tasemele, mõnevõrra isegi vähenedes (võrreldes 1999. aastaga 1,6%).

Jäägi dünaamikat aastatel 1994 – 1999 iseloomustab alljärgnev tabel:

	1994.a	1995.a	1996.a	1997.a
maa- ja linnakohtud	6799 tsiv.-asja	6924 tsiv.-asja	7122 tsiv.-asja	8363 tsiv.-asja
muut (%)	-	+1,8%	+2,8%	+17,4%
	1998.a	1999.a	2000.a	
maa- ja linnakohtud	9803 tsiv.-asja	11888 tsiv.-asja	11700 tsiv.-asja	
muut (%)	+17,2%	+21,3%	-1,6%	

Maa ja linnakohtute 2000. aasta lahendamata asjade jääki ja selle muutumist (võrreldes 1999 ja 1998.aasta tulemustega) iseloomustab alljärgnev tabel:

Kohus	2000.a jääk	muut võrreldes 1999.a	1999.a muut võrreldes 1998.a-ga
Valga Maakohus	104	-39,9%	+49,1%
Võru Maakohus	76	-31,5%	+3,7%
Põlva Maakohus	60	-28,6%	+162,5%
Lääne Maakohus	108	-22,3%	+71,6%
Hiiu Maakohus	27	-20,6%	-48,5%
Jõgeva Maakohus	146	-18,45	+14,7%
Ida-Viru Maakohus*	588	-15,3%	+73,5%
Järva Maakohus	83	-14,4%	+1,0%
Viljandi Maakohus	219	-13,8%	+42,7%
Tartu Maakohus*	1176	-4,6%	+8,7%
Harju Maakohus	998	-3,6%	+51,3%
Tallinna Linnakohus	4650	-1,9%	+15,7%
Narva Linnakohus	1057	-1,8%	+15,7%
Lääne-Viru Maakohus	318	+0,6%	+50,5%
Saare Maakohus	174	+4,2%	+11,3%
Rapla Maakohus	148	+4,9%	+19,4%
Pärnu Maakohus*	323	+10,2%	+54,7%
Kohtla-Järve Linnakohus	1445	+32,85	+11,8%
Kohtud kokku	11700	-1,6%	+21,3%

Märkus: * Võrdlusandmed 1999. aasta kohta on antud linna – ja maakohtu koondandmetena, mistõttu võrdlus 2000. a ei ole päris objektiivne (põhjus Pärnu, Tartu ja Sillamäe linnakohtu ühendamine vastava maakohtuga)

Tsiviilasju, mis kohtute menetluses on olnud juba üle kahe aasta oli lõppenud aruandeperioodi lõpuks 646 tsiviilasja ehk 5,5% lahendamata asjade koguarvust. Aastast 1989 on menetluses 1 tsiviilasi (0,009% lahendamata asjade koguarvust);

- 1990 – 1 tsiviilasi (0,009%);
- 1991 – 1 tsiviilasi (0,009%);
- 1992 – 3 tsiviilasja (0,02%);
- 1993 – 5 tsiviilasja (0,04%);
- 1994 – 7 tsiviilasja (0,06%);

- 1995 – 11 tsiviilasja (0,09%) ;
- 1996 – 47 tsiviilasja (0,4%);
- 1997 – 130 tsiviilasja (1,1%);
- 1998 – 440 tsiviilasja (3,8%).

Peamisteks põhjusteks, mis on takistanud pikka aega esimese astme kohtute menetluses olnud tsiviilasjade lahendamist on:

- 1) poolte taotlused;
- 2) menetlus peatatud (seoses kriminaalasja algatamisega, teise tsiviilasja lahendamiseni, kostja asukoha kindlakstegemiseni, kokkuleppe sõlmimiseks antud aeg jne);
- 3) kostja või hageja elab teises riigis;
- 4) kostja või/ja hageja mitteilmumine;
- 5) poole haigestumine või surm;
- 6) esindaja hõivatus teises kohtus;
- 7) kohtuniku suur töökoormus;

2.4. Tsiviilasjade läbivaatamise tulemused II astme kohtutes

Ringkonnakohtutele esitati 2000. aastal 2198 apellatsioon- ja erikaebust ning apellatsioon- ja eriprotesti, neist Tallinna Ringkonnakohtule 1404, Tartu Ringkonnakohtule 480 ning Viru Ringkonnakohtule 314.

Ringkonnakohtute tsiviilasjade kohtukollegiumid vaatasid apellatsiooni korras läbi 1914 tsiviilasja. Nendest:

- 1) 888 asjas (46,4% läbivaadatud asjadest) jäeti kohtulahend muutmata;
- 2) 237 asjas (12,4%) kohtulahendit muudeti;
- 3) 591 asjas (30,9%) tühistati kohtulahend täielikult;
- 4) 177 asjas (9,2%) tühistati kohtulahend osaliselt, sh
 - 535 tsiviilasjas tehti uus otsus või määrus;
 - 210 tsiviilasja tagastati uueks arutamiseks;
 - 20 tsiviilasjas menetlus lõpetati;
- 5) 61 apellatsioon- ja erikaebust jäeti läbi vaatamata;
- 6) 44 tsiviilasjas apellatsioonimenetlus lõpetati.

Tallinna Ringkonnakohtu tsiviilkolleegium vaatas möödunud aruandeperioodil läbi 811 apellatsioon- ja 432 erikaebust.

571 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust jäeti muutmata;
 335 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust tühistati täielikult;
 103 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust tühistati osaliselt;
 23 juhul apellatsioonimenetlus lõpetati ning 28 esitatud kaebust jäeti läbi vaatamata.

Tartu Ringkonnakohtu tsiviilkolleegium vaatas möödunud aruandeperioodil läbi 285 apellatsioon- ja 136 erikaebust.

182 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust jäeti muutmata;
 119 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust tühistati täielikult;
 49 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust tühistati osaliselt;
 13 juhul apellatsioonimenetlus lõpetati ning 20 esitatud kaebust jäeti läbi vaatamata.

Viru Ringkonnakohtu tsiviilkolleegium vaatas möödunud aruandeperioodil läbi 234 apellatsioon- ja 100 erikaebust.

135 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust jäeti muutmata;

137 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust tühistati täielikult;

25 esimese astme kohtutes tehtud kohtuotsust ja –määrust tühistati osaliselt;

8 juhul apellatsioonimenetlus lõpetati ning 13 esitatud kaebust jäeti läbi vaatamata.

3. Haldusasjad

3.1. Haldusasjade läbivaatamine esimese astme kohtutes

2000. aastal saabus vabariigi maa-, linna- ja halduskohtutesse 2018 haldusasja.

Aastatel 1994- 1999 esimese astme kohtutesse lahendamiseks esitatud haldusasjade dünaamikat iseloomustab alljärgnev tabel:

	1994.a	1995.a	1996.a	1997.a
maa-, linna- ja halduskohtud	1118 haldusasja	1509 haldusasja	1542 haldusasja	1767 haldusasja
muut %	-	+34,9%	+2,2%	+14,6%
	1998.a	1999.a	2000.a	
maa-, linna- ja halduskohtud	1549 haldusasja	3183 haldusasja	2018 haldusasja	
muut %	-12,3%	+105,5%	-36,6%	

1999. aastal saabunud asjade 105,5% kasv oli tingitud kohtusse esitatud omandireformiseaduse rikkumisest tulenevatest kaebuste ja avalduste arvu kasvust, mistõttu oli ootuspärane lahendamist vajavate haldusasjade arvu mõningane langus eelmisel aastal.

Haldusasju esitati I astme halduskohtunikele alljärgnevalt:

1. Linna- ja vallavalitsuse õigusakti või toimingu peale-700 kaebust või protesti;
2. Politseiameti ja tema kohaliku täidesaatva riigivõimu volitusi omava asutuse õigusakti või toimingu peale-165 kaebust või protesti;
3. Ameti või inspeksiooni ja tema kohaliku täidesaatva riigivõimu volitusi omava asutuse õigusakti või toimingu peale-289 kaebust või protesti;
4. Maksuameti ja tema kohaliku täidesaatva riigivõimu volitusi omava asutuse õigusakti või toimingu peale-144 kaebust või protesti;
5. Muu riigiorgani õigusakti või toimingu peale- 57 kaebust või protesti;
6. Vabariigi Valitsuse, ministeeriumi või Riigikantselei õigusakti või toimingu peale- 118 kaebust või protesti;

7. Muu täidesaatva riigivõimu asutuse õigusakti või toimingu peale- 70 kaebust või protesti;
8. Maavalitsuse õigusakti või toimingu peale-103 kaebust või protesti;
9. Avalik-õigusliku juriidilise isiku õigusakti või toimingu peale- 40 kaebust või protesti;
10. Erasisiku avaliku halduse ülesannetes (notari) õigusakti või toimingu peale- 10 kaebust või protesti;
11. Muu institutsiooni või ametiisiku õigusakti või toimingu peale- 382 kaebust või protesti;

2000. aastal esitati kaebusi ja proteste halduskohtunikele lahendamiseks alljärgnevalt:

Tallinna Halduskohtusse – 989 avaldust (1999.a – 2037 ja 1998.a - 627 avaldust);

Pärnu Halduskohtusse** – 70 avaldust (1999.a – 189 ja 1998.a – 163);

Tartu Halduskohtusse – 141 avaldust (1999.a – 142 ja 1998.a – 100);

Ida-Viru Maakohtusse* - 147 avaldust (1999.a – 109 ja 1998.a – 88);

Võru Maakohtusse – 97 avaldust (1999.a – 105 ja 1998.a – 55);

Lääne-Viru Maakohtusse- 81 avaldust (1999.a – 98 ja 1998.a – 48);

Harju Maakohtusse – 119 avaldust (1999.a – 94 ja 1998.a – 86);

Tartu Maakohtusse- 46 avaldust (1999.a – 59 ja 1998.a – 38);

Järva Maakohtusse – 45 avaldust (1999.a – 54 ja 1998.a – 27);

Viljandi Maakohtusse- 30 avaldust (1999.a – 51 ja 1998.a – 28);

Rapla Maakohtusse- 51 avaldust (1999.a – 45 ja 1998.a – 39);

Valga Maakohtusse- 56 avaldust (1999.a – 39 ja 1998.a – 51);

Narva Linnakohtusse- 27 avaldust (1999.a – 39 ja 1998.a – 34);

Saare Maakohtusse- 31 avaldust (1999.a – 32 ja 1998.a – 31);

Põlva Maakohtusse- 29 avaldust (1999.a – 27 ja 1998.a – 35);

Kohtla-Järve Linnakohtusse – 21 avaldust (1999. a – 21 ja 1998.a – 36);

Lääne Maakohtusse- 33 avaldust (1999.a – 19 ja 1998.a – 29);

Jõgeva Maakohtusse – 26 avaldust (1999.a – 13 ja 1998.a – 28);

Hiiu Maakohtusse – 10 avaldust (1999.a – 11 ja 1998.a – 16);

*Märkus: * Seoses Sillamäe Linnakohtu likvideerimisega sisalduvad vastavad andmed Ida-Viru Maakohtu andmetes;*

***Seoses halduskohtureformi käigus moodustatud Pärnu Halduskohtuga sisalduvad seal ka Pärnu linna- ja maakohtu 99. ja 98. aasta andmed;*

Enamuse kohtutesse lahendamiseks esitatud haldusasjadest moodustavad õigusaktid – 75,3%.

Sisuliselt lahendatud haldusasjade koguarv aruandeperioodil oli 1056 asja ehk 28,4% menetluses olnud asjade koguarvust, millest 510 juhul õigusakt või toiming tunnistati täielikult või osaliselt seadusevastaseks ning 536 kaebust või protesti jäeti rahuldamata. (1999. aastal lahendati sisuliselt 28,4 % menetluses olnud asjade koguarvust, 1998. a lahendati sisuliselt 47,5%, 1997. a 45,9% ja 1996. aastal 46,9 % menetluses olnud asjade koguarvust).

Lõpetatud asjade koguarv aruandeperioodil oli 387 (13,1% menetluses olnud asjadest), millest 32 juhul kuulus asi tsiviilkohtu menetlusele ning 147 juhul kaebaja või protestija loobus esitatud kaebusest või protestist.

Aruandeperioodi jooksul läbivaadatud haldusasja liike sisu järgi saab järjestada järgmiselt:

- 1) avaliku teenistuse asju – 300 (1999.a – 114 ja 1998.a – 101) haldusaja;

- 2) kaitseteenistus- 210 (1999.a – 269 ja 1998.a – 149) haldusasja õigusvastaselt võõrandatud vara tagastamise ja kompenseerimine - 181 haldusasja (1999.a – 212 ja 1998.a – 362 haldusasja);
- 3) erastamisega seotud haldusasju – 152 (1999.a – 115 ja 1998.a – 77);
- 4) maksuasju – 99 (1999.a – 104 ja 98.a – 135) haldusasja;
- 5) kodakondsus- ja migratsiooniasju – 81 (1999.a – 37 ja 1998.a – 42).
- 6) majandus (sh. tegevus- ja tegutsemislubade väljaandmise) asju- 46 (1999.a – 47 ja 1998.a – 80);

Aruandeperioodil jäeti läbi vaatamata 756 kaebust või protesti.

Lahendamata haldusasjade muutumist aastatel 1994 – 1999 iseloomustab alljärgnev tabel:

	1994.a	1995.a	1996.a	1997.a
maa-, linna- ja halduskohtud	240 haldusasja	325 haldusasja	383 haldusasja	477 haldusasja
muut %	-	+35,4%	+17,8%	+24,5%
	1998.a	1999.a	2000.a	
maa-, linna- ja halduskohtud	463 haldusasja	1003 haldusasja	756 haldusasja	
muut %	-2,9%	+116,6%	-24,6%	

Möödunud aruandeperioodi lõpuks jäi lahendamata 25,6% menetluses olnud asjadest.

Asja menetlus peatati 26 asjas e. 3,4% aruandeperioodi lõpuks lahendamata jäänud asjadest.

Sisuliselt lahendatud haldusasjadest lahendati ühe kuu jooksul keskmiselt 25,0%.

2000. aastal oli I astme halduskohtuniku menetluses igakuiselt keskmiselt 12,8 (1999. a 9,9 haldusasja), millest otsusega lahendati keskmiselt 5,7 asja.

3.2. Haldusasjade läbivaatamise tulemused teise astme kohtutes

Apellatsiooni korras haldusasjades esitati 2000. aastal ringkonnakohtutele kokku 645 apellatsioon- ja erikaebust. Aruandeperioodi lõpuks jäi läbi vaatamata 109 haldusasja. Läbivaadatud 623 haldusasjast jäeti 328 juhul otsus või määrus muutmata, 204 juhul otsus või määrus tühistati täielikult ning 49 juhul osaliselt.

Täielikult või osaliselt tühistatud otsustest ja määrustest 100 haldusasja tagastati I astme kohtule uuesti arutamiseks, 145 juhul tehti ringkonnakohtus uus otsus või määrus ning 8 juhul lõpetati kohtumenetlus. 14 esitatud kaebust jäeti apellatsiooni korras läbi vaatamata.

Kõige rohkem vaadati apellatsioonikorras läbi KOV–asutuste ja –ametnike tegevuse peale esitatud kaebusi – kokku 209 asja.

Tallinna Ringkonnakohtu halduskolleegiumis vaadati möödunud aruandeperioodil läbi 427 apellatsioon- ja erikaebust, lahendamata jäi 78 asja.

Tartu Ringkonnakohtus vaadati möödunud aruandeperioodil läbi 134 apellatsioon- ja erikaebust, lahendamata jäi 17 asja.

Viru Ringkonnakohtus vaadati möödunud aruandeperioodil läbi 62 apellatsioon- ja erikaebust, lahendamata jäi 14 asja.

4. Haldusõiguserikkumise asjad

4.1. Haldusõiguserikkumise asjad I astme kohtus

Viimastel aruandeperioodidel on haldusõiguserikkumise asjade arv pidevalt vähenenud. 1999. aasta tõi kaasa füüsilise isiku õiguserikkumise asjade arvu 5,4% kasvu, mis lõppenud aruandeperioodil vähenes 11,3%. 2000. aastal vaadati vabariigi I astme kohtutes läbi 8641 füüsilise isiku haldusõiguserikkumise asja.

Füüsilise isiku haldusõiguserikkumise asju enim esinenud haldusõiguserikkumise liikide järgi:

Õiguserikkumise asja liik	1995.a	1996.a	1997.a	1998.a	1999.a	2000.a
Alkoholsete jookide pruukimine avalikus kohas või avalikku kohta joobnud olekus ilmumine	Andmed puuduvad	1396 isikut	1244 isikut	1233 isikut	1759 isikut	1877 isikut
Pisihuligaansus	1942 isikut	1313 isikut	1132 isikut	936 isikut	838 isikut	835 isikut
Avalikku korda ja ühiskondlikku julgeolekut ründavad haldusõiguserikkumised	3270 isikut	1277 isikut	1063 isikut	1272 isikut	1529 isikut	1651 isikut
Pisivargus	Andmed puuduvad	663 isikut	745 isikut	821 isikut	865 isikut	732 isikut
Politseiametniku või ühiskondliku politseitöötaja seadusliku korralduse eiramine	1168 isikut	813 isikut	495 isikut	459 isikut	432 isikut	420 isikut
Välismaalaste seaduse rikkumine	518 isikut	460 isikut	279 isikut	254 isikut	435 isikut	267 isikut
Võimuesindaja või avalikku korda kaitsva muu isiku solvamine	96 isikut	323 isikut	244 isikut	233 isikut	308 isikut	414 isikut
Ebaseaduslik ettevõtlus	Andmed puuduvad	756 isikut	265 isikut	319 isikut	513 isikut	445 isikut
Haldusõiguserikkumisi kokku	9139 isikut	8459 isikut	7392 isikut	7790 isikut	9743 isikut	8641 isikut

Endiselt on levinumaks karistuseks haldusõiguserikkumise eest haldusarest, mida rakendati 4693 isiku suhtes (54,3% rakendatud karistustest), rahatrahvi määrati 2952 isikule (34,2%) ja hoiatus tehti 291 isikule (3,4%). Eriõigused võeti ära 14 isikul.

Möödunud aruandeperioodil rakendati erikonfiskeerimist oluliselt rohkem kui eelnevatel aastatel - 779 juhul (317 juhul ebaseadusliku ettevõtluse asjades). Haldusõiguserikkumise asja menetlus lõpetati 626 juhul.

Aruandeperioodi lõpuks jäi läbi vaatamata 240 haldusõiguserikkumise materjali.

Rahatrahvi füüsilise isiku haldusõiguserikkumise asjades mõisteti välja 2 745 348.- krooni suuruses summas, riigieelarvesse laekus eelmisel aastal (kohtute andmete alusel) 813 646.- krooni.

Juriidilise isiku haldusõiguserikkumise asjades vaadati läbi materjale 160 isiku suhtes. Möödunud aruandeperioodil rikuti juriidiliste isikute poolt maksukorralduse, patendi-, alkoholi-, autoriõiguse-, vee-, tarbijakaitse-, kaabellevi-, jäätme-, tee-, kalapüügi-, lõhkematerjali- ja metsaseadust.

Rahatrahvi tehti 82 juhul 1 104 790.- krooni suuruses summas ning 2 juhul rakendati muud karistust. Haldusõiguserikkumise asja menetlus lõpetati 53 juhul ja 7 haldusõiguserikkumise materjali tagastati.

Haldusõiguserikkumise asjas ametiisiku otsuse peale kohtusse esitati 839 kaebust füüsilise isiku õiguserikkumise asjades ning 27 kaebust juriidilise isiku õiguserikkumise asjades. Võrreldes ülaltoodud arve eelmiste aastate analoogilise statistiliste näitajatega selgub, et füüsilise isiku õiguserikkumise asjades esitatud kaebuste arv on suurenenud 1996. aastaga võrreldes 29,4%, juriidilise isiku õiguserikkumise asjades halduskohtunikele lahendamiseks esitatud kaebuste arv on vastupidiselt, vähenenud, 40,3%. Enne 1996.a. analoogilist statistikat ei tehtud.

Füüsilise isiku õiguserikkumise asjades 747 juhul olid asja arutamise tulemused järgmised:

- 25 avalduse esitajat loobus kaebusest;
- 249 kaebust jäeti rahuldamata;
- 83 otsust tühistati ja saadeti uuesti arutamiseks;
- 216 otsust tühistati ja asja menetlus lõpetati;
- 174 juhul muudeti karistust ja kergendati karistustmäära.

Aruandeperioodi lõpuks jäi lahendamata 128 asja.

Juriidilise isiku õiguserikkumise asjades 18 juhul olid asja arutamise tulemused järgmised:

- 1 kaebuse esitaja loobus kaebusest;
- 6 kaebust jäeti rahuldamata;
- 9 otsust tühistati ja menetlus lõpetati;
- 1 juhul ametiisiku tehtud otsus tühistati ning saadeti uuesti arutamisele.

Aruandeperioodi lõpuks jäi lahendamata 15 asja.

2000. aastal vaatas I astme halduskohtunik igakuiselt läbi keskmiselt 24,3 haldusõiguserikkumist ja 3,3 haldusõiguserikkumise asjas ametiisiku otsuse peale esitatud kaebust.

4.2. Haldusõiguserikkumise asjade läbivaatamine teise astme kohtutes

Möödunud aruandeperioodil vaadati ringkonnakohtutes läbi 440 haldusõiguserikkumise asjas esitatud apellatsioon- ja erikaebust. Aruandeperioodi lõpul jäi läbi vaatamata 79 haldusõiguserikkumise asja.

Füüsilise isiku õiguserikkumise asjades vaadati läbi kokku 373 asja. 190 juhul jäeti otsus või määrus muutmata, 113 juhul tühistati otsus või määrus täielikult ning 17 juhul osaliselt. Täielikult või osaliselt tühistatud asjadest 41 asja saadeti esimese astme kohtule uueks arutamiseks, 59 asjas tehti uus kohtulahend, 30 asja lõpetati. Esitatud kaebustest 24 jäeti läbi vaatamata.

Juriidilise isiku haldusõiguserikkumise asjades esitati kokku 57 apellatsioon- ja erikaebust, millest 24 tühistati täielikult ja 21 jäeti muutmata.

Tallinna Ringkonnakohtus vaadati möödunud aruandeperioodil läbi 228 apellatsioon- ja erikaebust, lahendamata jäi 47 asja.

Tartu Ringkonnakohtus vaadati möödunud aruandeperioodil läbi 146 apellatsioon- ja erikaebust, lahendamata jäi 12 asja.

Viru Ringkonnakohtus vaadati möödunud aruandeperioodil läbi 66 apellatsioon- ja erikaebust, lahendamata jäi 20 asja.

Haldusõiguserikkumise asjas ametiisiku tehtud otsuse peale kohtusse esitatud kaebuste lahendamise esimese astme kohtus ei olnud rahul 182 füüsilist ja 21 juriidilist isikut. Ringkonnakohtud jätsid 98 esimese astme kohtuotsust või -määrust muutmata ning 69 otsust või määrust tühistasid täielikult.

Tallinn, 09. veebruar 2001.a.

Õiendi koostasid (maa- linna- haldus- ja ringkonnakohtute poolt esitatud statistiliste andmete alusel):

Külli Luha
Kohtute osakonna
eurointegratsiooni- ja arendustalituse
referent
612 7886

Leelet Kivioja
Kohtute osakonna
eurointegratsiooni- ja arendustalituse
referent